Raadsvoorstel
Openbaar

Onderwerp
Bezwaarschrift over het niet inwilligen van een referendumverzoek.

Opsteller	R. Pfennings	**Collegebesluit**	n.v.t.
Programma	Bestuur en Organisatie	**Behandeldatum Raad**	3 juli 2024
Portefeuillehouder	H.M.F. Bruls	**Status**	Openbaar

Samenvatting
, en hebben namens Tegengas Nijmegen, bezwaar gemaakt tegen het besluit van 31 januari 2024, zoals medegedeeld bij brief van 19 februari 2024 (met kenmerk E24.000657) waarbij hun verzoek voor het houden van een referendum over het ontwerpbestemmingsplan Nijmegen Kanaalhavens – 7 (Waal Energie) niet is ingewilligd. De Commissie voor bezwaarschriften, belast met de advisering over bezwaren tegen raadsbesluiten, adviseert om de bezwaren niet-ontvankelijk te verklaren vanwege het op dit moment ontbreken van belang bij een besluit over de bezwaren.

Voorstel

1. Het bezwaar van Tegengas Nijmegen gericht tegen het raadsbesluit van 31 januari 2024, zoals medegedeeld bij brief van 19 februari 2024, niet-ontvankelijk te verklaren;
2. De bezwaren van , en gericht tegen het raadsbesluit van 31 januari 2024, zoals medegedeeld bij brief van 19 februari 2024, niet-ontvankelijk te verklaren.

Aanleiding
, en (verder: bezwaarmakers) hebben namens Tegengas Nijmegen, op 22 december 2023 een inleidend verzoek voor het houden van een referendum ingediend. Het verzoek betreft het ontwerp raadsbesluit “bestemmingsplan Nijmegen Kanaalhavens – 7 (Waal Energie).
Op 31 januari 2024 is door de raad, in afwijking van het voorstel, besloten het verzoek voor het houden van een referendum niet in te willigen. Dit besluit is per brief, gedateerd 19 februari 2024, medegedeeld.
Met hun brief van 26 maart 2024 (ingekomen 27 maart 2024) hebben bezwaarmakers, (mede) namens Tegengas Nijmegen, bezwaar gemaakt tegen het besluit van 19 februari 2024.

Beoogde impact
Beslissen op het bezwaarschrift van 26 maart 2024 gericht tegen het besluit van de gemeenteraad van 31 januari 2024 om het verzoek tot het houden van een referendum niet in te willigen.

Argumenten
Relevante feiten

Opgesteld door R. Pfennings, 32 51, r.pfennings@nijmegen.nl

Het referendumverzoek van bezwaarmakers en de beslissing op het ontwerp raadsbesluit Chw-bestemmingsplan Nijmegen Kanaalhavens – 7 (Waal Energie), dat onderwerp was van het verzoek, zijn beide in de vergadering van de gemeenteraad van 31 januari 2024 behandeld.
Het verzoek van bezwaarmakers is geagendeerd onder agendapunt 7.3.1 'Raadsvoorstel Inleidend verzoek referendum bestemmingsplan Waalenergie (03/2024)'. Na debat is het voorstel door de gemeenteraad verworpen.

Aansluitend heeft de gemeenteraad in agendapunt 7.3.2 'Raadsvoorstel Gewijzigde vaststelling Chw-bestemmingsplan Nijmegen Kanaalhaven – 7 (Waal Energie) (128/2023) (verder: Waal Energie) behandeld. Na amendering heeft de raad dit voorstel aangenomen. Tegen dit besluit hebben derde-belanghebbenden, anders dan bezwaarmakers, beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Voor zover de Commissie voor bezwaarschriften (verder: commissie) bekend is er tot op heden geen voorlopige voorziening gevraagd over de beslissing van 31 januari 2024, zoals medegedeeld op 19 februari 2024.

Beoordeling
Op grond van artikel 1, aanhef en onder b, van de Referendumverordening wordt onder een referendum verstaan: een volksraadpleging waarbij de kiesgerechtigden zich uitspreken over een ontwerp raadsbesluit.

Opgemerkt wordt dat de commissie niet is gebleken van enige rechtspersoonlijkheid van de groep burgers die zich noemt Tegengas Nijmegen, zodat de commissie Tegengas Nijmegen enkel kan zien als verzameling van kiesgerechtigde burgers waarvan bezwaarmakers optreden als spreekbuis. Artikel 2, eerste lid, van de Referendumverordening 2021 voorziet ook niet in de mogelijkheid van anderen dan kiesgerechtigden en/of de raad om een verzoek te doen. Bezwaarmakers moeten worden gezien als drie gezamenlijke indieners van het verzoek.

Op grond van artikel 1:2, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) wordt onder belanghebbende verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken. Alleen degene die een voldoende objectief en actueel, eigen en persoonlijk belang heeft dat rechtstreeks betrokken is bij het bestreden besluit, is belanghebbende als bedoeld in artikel 1:2, eerste lid, van de Awb.

De aanvrager van een besluit is als regel belanghebbende, en heeft dus ook belang bij het beoordelen van bezwaren tegen de beslissing op die aanvraag.
De commissie is van oordeel dat het bezwaar, voor zover dit (mede) namens Tegengas Nijmegen is ingediend, niet-ontvankelijk moet worden verklaard, wegens het ontbreken van enige rechtspersoonlijkheid en doelbinding met enig belang.
Het belang van de drie indieners van het referendumverzoek bij het bezwaar kan onder omstandigheden ook vervallen. Daar is volgens de commissie hier sprake van.

Door het aannemen van het ontwerp raadsvoorstel Waal-Energie is aan dit raadsvoorstel de status van ontwerp-raadsbesluit komen te vervallen.

Deze status kan volgens de commissie in een later stadium niet herleven, ook niet als het bestemmingplan door de rechter wordt vernietigd. In dat geval zal er immers een nieuw ontwerpbesluit volgen.

Omdat de status van ontwerp raadsbesluit is komen te vervallen en deze status niet meer kan herleven, is evident dat het bezwaar niet meer kan leiden tot hetgeen bezwaarmakers daarmee beogen: het houden van een referendum over een ontwerp raadsbesluit.
Er wordt daardoor niet meer voldaan aan de eis dat een belanghebbende een actueel belang moet hebben bij het besluit op bezwaar.

Bezwaarmakers zijn uitgenodigd om te worden gehoord. en hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. De commissie heeft de gang van zaken met hen besproken en daarbij ook de kwestie van het belang aan de orde gesteld. Bezwaarmakers hebben hun bezwaren nog toegelicht tijdens de hoorzitting en daarbij ook aangegeven prijs te stellen op een advies en beslissing op hun bezwaren.

Kanttekeningen
1. Effectieve rechtsbescherming is illusoir
De commissie stelt vast dat door de wijze van agendering - het referendumverzoek is behandeld direct voorafgaand aan het ontwerpbestemmingsplan - effectieve rechtsbescherming tegen het besluit van 31 januari 2024, zoals medegedeeld bij brief van 19 februari 2024, illusoir is geworden. Omdat er een positief voorstel voorlag, konden bezwaarmakers niet op voorhand vermoeden dat hun verzoek zou worden afgewezen. Toen ter vergadering bleek dat het verzoek werd afgewezen, en direct daarna over het bestemmingsplan werd besloten, hadden bezwaarmakers geen mogelijkheid om hun recht nog uit te oefenen.

De commissie geeft daarom in overweging om de behandeling van toekomstige referendumverzoeken niet in dezelfde vergadering van de gemeenteraad te laten plaatsvinden als die waarin het ontwerp raadsbesluit wordt behandeld. Door het ontwerp-raadsbesluit in een latere vergadering te behandelen worden de indieners van het referendumverzoek in staat gesteld om effectief op te komen tegen een eventuele afwijzing van een referendumverzoek, door bijvoorbeeld een verzoek om voorlopige voorziening bij de rechtbank in te dienen.

De commissie adviseert in een evaluatie van dit eerste referendumtraject aandacht te besteden aan het vraagstuk van agendering in relatie tot effectieve rechtsbescherming en in een eventuele toekomstige nieuwe Referendumverordening een bepaling op te nemen die een redelijke termijn voor het maken van bezwaar biedt.

2. Herstel van gebreken in bezwaar
De commissie stelt verder vast dat de tekst van de motivering van het bestreden besluit van 31 januari 2024, zoals die is opgenomen in de brief van 19 februari 2024 niet in een vergadering van de gemeenteraad aan de orde is geweest en dus ook niet door de raad is vastgesteld.

Gelet op de systematiek van de Algemene wet bestuursrecht lenen gebreken aan een besluit, zoals een bevoegdheidsgebrek en een gebrek in de motivering, zich in beginsel voor herstel in de beslissing op bezwaar.
Omdat bezwaarmakers geen belang meer hebben bij de beoordeling van hun inhoudelijke bezwaren tegen de gegeven motivering van de afwijzing van het referendumverzoek adviseert de commissie om in de toekomst de overwegingen van de afwijzing van een referendumverzoek door de gemeenteraad te laten vaststellen.

Fatale termijn
De beslistermijn verstrijkt tijdens het zomerreces. Vaststelling in de vergadering van 3 juli is daarom gewenst.

Financiën
Dit onderdeel is niet van toepassing.

Vervolg
Het besluit wordt aan bezwaarmakers bekendgemaakt door toezending ervan.

Bijlagen (ter inzage)
-de aan bezwaarmakers verzonden brief van 19 februari 2024
-bezwaarschrift van 26 maart 2024

5 juni 2024

Commissie voor bezwaarschriften

mr. E.J.H.G. van Binnebeke
Voorzitter

mr. R. Pfennings
Secretaris